

UCHWAŁA Nr V/42/2019
RADY MIEJSKIEJ W RACIĄŻU
z dnia 25 marca 2019r.

w sprawie przyjęcia „Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Miasto Raciąż na lata 2019-2021.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. z 2019 r. poz.506.), art. 176 pkt 1 oraz art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2018 r. poz. 998 z późn. zm.) Rada Miejska w Raciążu uchwała, co następuje:

§ 1.

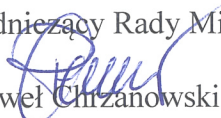
Przyjmuje się „Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Miasto Raciąż na lata 2019-2021” w brzmieniu stanowiący załącznik nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Raciąż.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Miejskiej

Paweł Chrzanowski

PROGRAM WSPIERANIA RODZINY W GMINIE MIASTO RACIĄŻ NA LATA 2019 – 2021

I. WSTĘP

Program Wspierania Rodziny wyznacza zespół działań mających na celu wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekunczo-wychowawczych w procesie przywracania zdolności tych rodzin do prawidłowego funkcjonowania, w szczególności poprzez pracę z rodziną oraz zapewnienie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci. Realizowane w ramach programu zadania koncentrować się będą nie tylko na dziecku, ale na całej rodzinie, również w sytuacjach, gdy dziecko umieszczone zostanie poza rodziną biologiczną, w celu odzyskania przez nią funkcji opiekunczo-wychowawczej.

Rodzina stanowi dla dziecka najlepsze naturalne środowisko, w którym otoczone jest opieką i troską. Rodzina kształtuje jego osobowość, system wartości, poglądy, styl życia i staje się wzorcem dorosłego życia. Jest najbardziej stabilnym punktem odniesienia w doświadczeniu dziecka. Sprawowanie władzy rodzicielskiej polega głównie na opiece i wychowaniu dziecka oraz dbałości o jego prawidłowy rozwój, ochronę zdrowia, umożliwienie edukacji oraz rozwijanie talentów i zainteresowań, a przede wszystkim na zabezpieczeniu interesów dziecka i realizowaniu w praktyce zasady ochrony jego dobra. Dziecko pozostaje pod władzą rodzicielską do pełnoletności tj. do ukończenia 18 roku życia. W sytuacji, gdy w środowisku rodzinnym dochodzi do zachowań patologicznych, występuje nieudolność wychowawcza rodziców, trwanie w sytuacji kryzysowej często spowodowanej występowaniem przemocy w rodzinie i dobro to jest zagrożone, dziecko powinno być chronione przez władze publiczne.

Prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny może zagrażać szereg czynników, wśród których istotną rolę odgrywają zjawiska patologiczne. Ich oddziaływanie czyni daną rodzinę dysfunkcyjną czyli taką, która nie potrafi sprostać swoim obowiązkom względem dzieci i innych członków rodziny oraz pomyślnie rozwiązywać swoich problemów i sytuacji kryzysowych. Problemy występujące w takiej rodzinie są często złożone i wymagają interdyscyplinarnych rozwiązań. Alkoholizm, narkomania, przemoc, niewydolność w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, to główne problemy dezorganizujące

życie rodzin. Często towarzyszy im również ubóstwo, czy długotrwałe bezrobocie. Problemy te są najczęściej przyczyną niedostosowania społecznego dzieci.

W przypadku dezorganizacji rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych funkcji. Role wewnątrzrodzinne ulegają zaburzeniu, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi, moralnymi oraz oczekiwaniami społecznymi. Dlatego, jeśli w funkcjonowaniu rodziny pojawiają się dysfunkcje, instytucje i służby zobligowane do wspierania rodziny zobowiązane są do podjęcia na jej rzecz określonych działań. Rodziny dysfunkcyjne wymagają stałego monitorowania przez pracowników socjalnych, pedagogów szkolnych, pracowników przeludni medycznych realizujących zadania podstawowej opieki zdrowotnej, policji, kuratorów sądowych i przedstawicieli innych instytucji mających kontakt z rodziną.

Celem polityki prorodzinnej państwa z punktu widzenia ochrony dobra dziecka jest wspieranie i pomoc ukierunkowana na przezwyciężenie trudności i usamodzielnienie, poprzez wskazanie sposobów wyjścia z sytuacji kryzysowej i odpowiednie wsparcie materialne.

Organizując interdyscyplinarne formy wsparcia na rzecz rodziny wieloproblemowej, należy kierować się zasadą dobra dziecka i rodziny. Zamiast zastępować rodzinę w jej funkcji opiekuńczo-wychowawczej należy ją wspierać i wspomagać tak, aby przywrócić prawidłowe funkcjonowanie. Stąd założeniem Programu jest wsparcie rodziny naturalnej już na etapie, gdy problemy się pojawiają oraz eliminowanie takich sytuacji, kiedy dziecko musi opuścić własną rodzinę.

II . PODSTAWA PRAWNA

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Miasto Raciąż na lata 2019-2021 został opracowany w oparciu o następujące przepisy prawa:

- 1) ustawę z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jedn.: Dz.U. z 2018 r., poz. 998 z późn. zm.),
- 2) ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jedn.: Dz.U. z 2018 r. poz.1508 z późn. zm.),
- 3) ustawę z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin “Za życiem” (Dz.U. z 2016 r., poz. 1860 z późn. zm.),
- 4) ustawę z dnia 25 lutego 1964 r. - kodeks rodzinny i opiekuńczy (tekst jedn.: Dz.U. z 2017 r., poz. 682 z późn.zm.),
- 5) ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tekst jedn.: Dz.U. z 2015, poz. 1390).

III. WSPIERANIE RODZINY

Rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych ośrodek pomocy społecznej udziela wsparcia, które polega na analizie sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie, wzmocnieniu roli i funkcji rodziny, rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny, podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny, pomocy w integracji rodziny, przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny i dążeniu do reintegracji rodziny. Wspieranie rodziny prowadzone jest w dwóch formach – pracy z rodziną oraz pomocy w opiece i wychowaniu dziecka. Rodzina przeżywająca trudności w sprawowaniu opieki i wychowaniu dziecka może otrzymać wsparcie poprzez działania instytucji i podmiotów działających na rzecz dziecka i rodziny, placówek wsparcia dziennego oraz rodzin wspierających, jeżeli na terenie gminy są rodziny gotowe do pełnienia takiej funkcji. Rodzinę wspierającą mogą tworzyć osoby z bezpośredniego otoczenia dziecka, które nie były skazane prawomocnym wyrokiem za przestępstwo umyślne. Rodzina wspierająca we współpracy z asystentem rodziny pomaga rodzinie przeżywającej trudności w opiece i wychowaniu dziecka, prowadzeniu gospodarstwa domowego, a także w kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych. Praca z rodziną prowadzona jest w szczególności poprzez konsultacje i poradnictwo specjalistyczne, terapię, usługi dla rodzin z dziećmi, w tym usługi opiekuńcze i specjalistyczne, pomoc prawną w zakresie prawa rodzinnego oraz organizowanie grup wsparcia lub grup samopomocowych. Praca z rodziną prowadzona jest również w przypadku czasowego umieszczenia dziecka poza rodziną.

Pracę z rodziną przeżywającą trudności rozpoczyna pracownik socjalny. W przypadku stwierdzenia w rodzinie występowania problemów zwłaszcza w sferze opiekuńczo-wychowawczej, wnioskuje o objęcie rodziny wsparciem asystenta rodziny. Do zadań asystenta rodziny należy: opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym, a w przypadku umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej również z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego, udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych, pedagogicznych i wychowawczych z dziećmi, wspieranie aktywności społecznej rodzin, motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych, udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymaniu pracy zarobkowej, motywowanie do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie

prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych, udzielanie wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach psychoedukacyjnych, podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin, prowadzenie indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci, realizacja zadań określonych w ustawie o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin "Za życiem", prowadzenie dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną, dokonywanie, nie rzadziej niż co pół roku okresowej oceny sytuacji rodziny, monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną, sporządzanie na wniosek sądu opinii o rodzinie i jej członkach, współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny, współpraca z zespołem interdyscyplinarnym i grupą roboczą w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Obecnie liczba rodzin, z którymi asystent rodziny może w tym samym czasie prowadzić pracę nie może przekroczyć 15.

Tabela nr 1. Liczba rodzin objętych opieką asystenta rodziny na terenie Gminy Miasta Raciąż w latach 2016-2018

Lp.	Rodziny	Rok funkcjonowania		
		2016	2017	2018
1.	zobowiązane przez sąd do pracy z asystentem rodziny	2	2	2
2.	korzystające z usług asystenta rodziny na wniosek pracownika socjalnego	15	13	14
Ogółem:		17	15	16

Tabela nr 2. Liczba dzieci w rodzinach objętych opieką asystenta rodziny na terenie Gminy Miasta Raciąż w latach 2016-2018

	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018
Liczba dzieci w rodzinach objętych wsparciem asystenta rodziny - ogółem	63	44	51

Wsparcie mieszkańców Gminy Miasta Raciąż odbywa się również dzięki wsparciu finansowemu pozyskanemu ze środków Unii Europejskiej i realizowanie projektów unijnych.

Pierwszy projekt pn. "Droga do samodzielności mieszkańców Gminy Miasto Raciąż" realizowany jest w ramach Osi priorytetowej IX Wspieranie włączenia społecznego i walka z ubóstwem, Działania 9.1 Aktywizacja społeczno-zwodowa osób wykluczonych i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu RPO WM 2014-2020. Celem głównym projektu jest wsparcie 12 –tu rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym, tj. rodzin wielodzietnych, ubogich rodzin z dziećmi, osobami starszymi i z niepełnosprawnościami, z osobami niesamodzielnymi oraz rodziców, którzy wychowują samotnie dzieci, korzystających lub kwalifikujących się do pomocy społecznej z terenu Miasta Raciąż. Zadania przewidziane w projekcie dostosowane są do indywidualnych potrzeb uczestników i realizowane są zgodnie z kontraktem socjalnym. Dotyczą poradnictwa prawnego, psychologicznego, pedagogicznego i zawodowego. W ramach "Akademii Rodziny" uczestnicy projektu uczą się budowania prawidłowych relacji w rodzinie oraz kształtowania kompetencji społecznych w odniesieniu do rodziny. Uczestnicy w ramach projektu mają możliwość odbycia staży zawodowych u pracodawców. Realizacja projektu rozpoczęła się 01.10. 2018 r. a zakończy się 30.09.2019 r.

Drugi projekt pn. "Placówka wsparcia dziennego – Świetlica Arka" realizowany jest również w ramach Osi priorytetowej IX Wspieranie włączenia społecznego i walka z ubóstwem, Działania 9.2 Usługi społeczne i usługi opieki zdrowotnej RPO WM 2014-2020. Celem głównym projektu jest umożliwienie korzystania z usług społecznych i środowiskowych 24 dzieci w wieku 7-18 lat z rodzin borykających się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi, wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym poprzez utworzenie i prowadzenie w Mieście Raciąż placówki wsparcia dziennego Świetlicy Arka. Zadaniem placówki jest pomoc w nauce, organizowanie dzieciom czasu wolnego, rozwijanie zainteresowań, rozwijanie kultury osobistej dzieci, poprawa sprawności fizycznej, rozwój umiejętności interpersonalnych, współpraca z rodzinami dzieci i instytucjami je wspierającymi, profilaktyka uzależnień, wspomaganie rozwoju dzieci, kształtowanie postaw prospołecznych, edukacja i wsparcie rodzin. Realizacja projektu rozpoczęła się 01.10.2017 r. potrwa do 30.09.2019 r.

Zadania realizowane w projektach oprócz wsparcia beneficjentów wspierają również pracę pracowników socjalnych i asystenta rodziny.

IV. ZAŁOŻENIA PROGRAMOWE

CEL GŁÓWNY

Wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych w procesie przywracania ich zdolności do prawidłowego funkcjonowania.

CELE SZCZEGÓŁOWE

1. Diagnozowanie i analiza środowisk rodzinnych poprzez:

- a) wywiad środowiskowy w rodzinie przeżywającej trudności,
- b) pracę socjalną polegającą na rozpoznaniu deficytów w zakresie pełnienia ról rodzicielskich, zaniedbań względem dzieci oraz ocenie sytuacji dziecka w rodzinie, środowisku szkolnym i rówieśniczym,
- c) konsultacje ze specjalistami w celu sprecyzowaniu czynników mających wpływ na dysfunkcyjność rodziny.

2. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny poprzez:

- a) objęcie dożywianiem uczniów szkół podstawowych, gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych na terenie placówek oświatowych,
- b) monitorowanie zagrożeń dotyczących sytuacji zdrowotnej dzieci poprzez kontakt i współpracę z placówkami służby zdrowia,
- c) zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej ubogim rodzinom w ramach ustawy o pomocy społecznej, między innymi poprzez przyznawanie zasiłków.

3. Rozwijanie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny, zapewnienie jej specjalistycznego poradnictwa i wsparcia poprzez:

- a) umożliwienie rodzinom korzystania z pomocy asystenta rodziny, którego zadaniem jest organizowanie pracy z rodziną w miejscu zamieszkania bądź w miejscu wskazanym przez rodzinę,
- b) umożliwienie rodzinom przeżywającym trudności korzystania z pomocy rodzin wspierających, które przy wsparciu asystenta rodziny pomagają w opiece i wychowaniu dzieci, prowadzeniu gospodarstwa domowego, kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych,
- c) pomoc w dostępie rodzinom przeżywającym trudności do konsultacji i specjalistycznego poradnictwa psychologicznego, pedagogicznego, terapeutycznego,
- d) pomoc w dostępie rodzinom do poradnictwa prawnego, szczególnie w zakresie prawa rodzinnego.

4. Zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywanie już istniejących poprzez:

- a) systematyczne monitorowanie rodzin zagrożonych kryzysem przez pracowników socjalnych, nauczycieli, pedagogów szkolnych, policji oraz przedstawicieli innych zawodów kontaktujących się z rodziną, w tym z placówkami służby zdrowia,
- b) motywowanie członków rodzin do podejmowania działań na rzecz ograniczenia bądź niwelowania własnych dysfunkcji np. podjęcie terapii leczenia uzależnień – współpraca z Miejską Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespołem Interdyscyplinarnym, Stowarzyszeniem do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Policją, podjęciem terapii dla ofiar oraz sprawców przemocy domowej,
- c) angażowanie rodzin do udziału w projektach, szkoleniach rozwijających umiejętności planowania swojej przyszłości zawodowej i osobistej oraz motywujących do podjęcia pracy,
- d) angażowanie i motywowanie rodzin oraz pomoc w dostępie do korzystania ze specjalistycznego wsparcia dla rodziców w celu podniesienia umiejętności opiekunczo-wychowawczych, wzmocnienia poczucia odpowiedzialności za własną sytuacją życiową, dostarczenia wiedzy na temat prawidłowego wypełniania obowiązków rodzicielskich,
- e) współpracę z podmiotami, instytucjami działającymi w środowisku lokalnym, w szczególności ze szkołami, policją placówkami służby zdrowia, sądem, PCPR, w celu poprawy sytuacji rodzinnej pod względem zdrowotnym, materialnym i społecznym,
- f) zamieszczanie na stronie internetowej informacji dotyczących miejsc i form pomocy rodzinom będącym w kryzysie.

5. Dążenie do reintegracji rodzin poprzez:

- a) pomoc rodzinie, z której dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej w odbudowaniu odpowiedniego środowiska wychowawczego z poprawnymi relacjami i rolami, pozwalającymi na powrót dzieci do rodziny naturalnej, przywracanie prawidłowego funkcjonowania rodzin, poprzez wsparcie asystenta rodziny.

6. Podejmowanie działań profilaktycznych poprzez udział w:

- a) kampaniach, których celem jest wzmocnienie rodziny i jej roli w społeczeństwie,
- b) projektach współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej, mających na celu

poprawę jakości życia rodzin.

V. ADRESACI PROGRAMU

Rodziny wychowujące dzieci, zamieszkałe na terenie Gminy Miasta Raciąż dotknięte przemocą, problemem uzależnień, zagrożone ubóstwem, przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz rodziny, których dzieci umieszczone zostały w pieczy zastępczej.

VI. ŹRÓDŁO FINANSOWANIA

Środki na realizację Programu będą pochodzić z budżetu Gminy Miasto Raciąż, budżetu państwa oraz środków pozabudżetowych pozyskiwanych z innych źródeł (konkursy, programy).

VII. REALIZATORZY PROGRAMU

Program będzie realizowany przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Raciążu we współpracy z innymi instytucjami, organizacjami i stowarzyszeniami, takimi jak:

- 1) **Urząd Miejski w Raciążu** w zakresie wspierania lokalnych programów dotyczących rodzin zagrożonych kryzysem,
- 2) **Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Płońsku** w zakresie udzielania pomocy i wsparcia w rozwiązywaniu problemów dotyczących rodzin zastępczych oraz rodzin zagrożonych kryzysem, zapewnienia dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, udzielania wsparcia osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka oraz placówki opiekuńczo-wychowawcze, podejmowania czynności w ramach procedury Niebieskiej Karty oraz wsparcia rodzin z osobami niepełnosprawnymi,
- 3) **Sąd Rejonowy w Płońsku III Wydział Rodzinny i Nieletnich i II Wydział Karny** w zakresie orzekania w sprawach rodzinnych i karnych w przypadkach przemocy w rodzinie oraz nadzoru i kontroli zawodowych i społecznych kuratorów sądowych nad wykonywaniem wyroków i postanowień sądu dotyczących zmiany postaw w zakresie wychowawczo-resocjalizacyjnym, diagnostycznym i profilaktycznym. Podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieskiej Karty,
- 4) **Komisariat Policji w Raciążu** w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa dzieciom i rodzinom na terenie Gminy Miasto Raciąż, podejmowanie czynności w ramach

procedury Niebieskiej Karty, przeciwdziałanie demoralizacji, przestępczości i uzależnieniom wśród dzieci i młodzieży,

- 5) **Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Raciążu** w zakresie zapewnienie osobom uzależnionym i ich rodzinom oraz ofiarom przemocy w rodzinie dostępu do specjalistycznych form wsparcia. Organizacji, finansowania i współfinansowania wypoczynku zimowego, letniego w formie kolonii z programem profilaktycznym w szczególności dla dzieci z rodzin dotkniętych problemem uzależnienia od alkoholu oraz przemocy w rodzinie. Wspierania alternatywnych form spędzania wolnego czasu dla dzieci, młodzieży, w tym pozalekcyjnych działań opiekuńczo-wychowawczych, kulturalno-oświatowych, sportowych, rekreacyjnych, itp.) oraz dorosłych. Podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieskiej Karty,
- 6) **Zespół Interdyscyplinarny w Raciążu** w zakresie integrowania i koordynowania działań wszystkich instytucji oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Wspieranie osób i rodzin dotkniętych problemem przemocy. Podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieskiej Karty,
- 7) **Miejskie Centrum Kultury Sportu i Rekreacji w Raciążu** w zakresie zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży, szczególnie z rodzin zagrożonych, poprzez kulturę, sztukę i zajęcia ruchowe. Organizowanie zajęć pozaszkolnych i pozalekcyjnych mających na celu rozwijanie pasji, zainteresowań i talentów np. tanecznych, plastycznych, wokalnych itp,
- 8) **Miejski Zespół Szkół w Raciążu, Zespół Szkół w Raciążu** w zakresie realizacji szkolnych programów profilaktycznych, edukacyjnych, wychowawczych, wsparcia pedagogicznego dla rodziców i dzieci, pomocy w rozwiązywaniu problemów wychowawczych, uświadamiania rodzicom potrzeb edukacyjnych dzieci i młodzieży, organizowania czasu wolnego dla dzieci (zajęcia pedagogiczne i socjoterapeutyczne, pomoc w odrabianiu lekcji), podejmowania czynności w ramach procedury Niebieskiej Karty.
- 9) **Placówki Służby Zdrowia** w zakresie zapewnienia opieki i profilaktyki zdrowotnej, terapii rodzinnej, podejmowania czynności w ramach procedury Niebieskiej Karty,
- 10) **Parafia pod wezw. św. Wojciecha w Raciążu** w zakresie wspierania działań w zakresie realizowania programów na rzecz rodziny oraz upowszechniania pozytywnych wzorców funkcjonowania rodziny,

- 11) **Organizacje pozarządowe i inne podmioty prowadzące działalność w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie** w zakresie zagospodarowania czasu wolnego oraz promowania aktywności dzieci i młodzieży poprzez propagowanie aktywności dzieci i młodzieży w działalności klubowej, sportowej, rekreacyjnej i kulturalnej.

VIII. MONITOROWANIE PROGRAMU

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Raciążu będzie co roku przedstawiał Radzie Miejskiej w Raciążu sprawozdanie z realizacji Programu. Po zakończeniu Programu do dnia 31. 03. 2021 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Raciążu przedstawi Radzie Miejskiej w Raciążu sprawozdanie z realizacji za okres 2019- 2021.

PRZEWODNICZĄCY
Rady Miejskiej

Paweł Chwałowski